

SOCIAL- OCH HÄLSOVÅRDSUTSKOTTETS BETÄNKANDE 35/2005 rd

Regeringens proposition med förslag till lag om ändring av 7 § i lagen om utkomststöd

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 11 oktober 2005 en proposition med förslag till lag om ändring av 7 § i lagen om utkomststöd (RP 155/2005 rd) till social- och hälsovårdsutskottet för beredning.

Motioner

I samband med propositionen har utskottet behandlat följande motioner:

- en lagmotion med förslag till lag om ändring av 7 § i lagen om utkomststöd (LM 44/2003 rd — Erkki Virtanen /vänst m.fl.), som remitterats till utskottet den 4 juni 2003,
- en lagmotion med förslag till lag om ändring av 7 § i lagen om utkomststöd (LM 51/2003 rd — Bjarne Kallis /kd m.fl.), som remitterats till utskottet den 11 juni 2003,
- en lagmotion med förslag till lag om ändring av 7 § i lagen om utkomststöd (LM 28/2005 rd — Raimo Vistbacka /sf m.fl.), som remitterats till utskottet den 12 maj 2005,

- en lagmotion med förslag till lagar om ändring av 7 och 9 § i lagen om utkomststöd (LM 89/2005 rd — Leena Rauhala /kd), som remitterats till utskottet den 28 september 2005,
- en lagmotion med förslag till lag om ändring av 7 och 14 § i lagen om utkomststöd (LM 131/2005 rd — Marjaana Koskinen /sd m.fl.), som remitterats till utskottet den 12 oktober 2005 och
- åtgärdsmotion om slopande av självriskan för boendeutgifter vid utkomststöd (AM 12/2004 rd — Matti Kangas /vänst), som remitterats till utskottet den 12 mars 2004.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- regeringssekreterare Anne Kumpula, social- och hälsovårdsministeriet
- utvecklingschef Sirkka-Liisa Karhunen, Finlands Kommunförbund
- ordförande Pirjo Riikka Walta, Totu-ryhmä.

PROPOSITIONEN OCH MOTIONERNA

Regeringens proposition

I propositionen föreslås att lagen om utkomststöd ändras så att sju procent av det nödvändiga beloppet av boendeutgifterna för klienter som får utkomststöd inte längre ska ingå i utkomststödets grunddel.

Propositionen hänför sig till statsbudgeten för 2006 och avses bli behandlad i samband med den.

Lagen avses träda i kraft den 1 september 2006.

Motioner

I lagmotionerna LM 44/2003 rd och LM 28/2005 rd och åtgärdsmotion AM 12/2004 rd föreslås att självrisken 7 procent av boendeutgifterna som ingår i utkomststödets grunddel ska slopas.

I lagmotion LM 51/2003 rd föreslås att självrisken 7 procent av utgifterna för bostadsstöd halveras till 3,5 procent när utkomststödets grunddel slås fast.

I lagmotion LM 89/2005 rd föreslås att självrisken 7 procent av utkomststödets grunddel slopas och att grunddelen för varje barn i familjer med två eller flera barn ska vara lika stor som för familjer med ett barn.

I lagmotion LM 131/2005 rd föreslås att självrisken 7 procent av boendeutgifterna i utkomststödets grunddel slopas från och med den 1 januari 2006. Vidare föreslås att utkomststödsärenden ska behandlas utan dröjsmål, men senast sju dagar från ansökan om utkomststöd.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Allmän motivering

Med hänvisning till propositionens motivering och annan utredning finner utskottet propositionen behövlig och angelägen. Utskottet har i sina tidigare överväganden framhållit att situationen för dem som får utkomststöd bör förbättras genom att man ser över om självrisken 7 procent av boendestödet som minskar utkomststödet är lämplig eller inte. Självrisken för boendekostnader har i praktiken inte fungerat på önskat vis, vilket också regeringen påpekar i propositionens motivering. Att inbegripa en självrisk i utkomststödets grunddel har inte varit en bra metod att påverka boendekostnaderna. På grund av det knappa utbudet på bostäder har klienterna i de flesta situationer de facto inte haft möjligheter att flytta in i billigare bostäder. Däremot har självrisken nog förvärrat den ekonomiska knippan för dem som lever på en minimiutkomst. Den föreslagna reformen höjer utkomststödets nivå och bidrar till regional jämlikhet mellan klienterna.

Att utkomststödet ökar till följd av reformen kommer i viss mån att öka antalet mottagare av utkomststöd i och med att allt fler får rätt till utkomststöd. Det ökade antalet klienter beror huvudsakligen på att nivån på de primära förmånerna är så låg. Kommunernas ökade utgifter för reformen ersätts till fullt belopp genom höjning av statsandelen för social- och hälsovårdens

driftskostnader och genom extra finansiering genom budgeten för kostnaderna för det grundläggande utkomststödet.

I samband med proposition RP 164/2005 rd har utskottet godkänt en del ändringar i lagen om utkomststöd som träder i kraft den 1 januari 2006. Självrisken för boendekostnader föreslås bli slopad från och med den 1 september 2006 och därför måste den ändring som avses i lagförslaget göras i 7 a—7 c § i lagen om utkomststöd som träder i kraft den 1 januari 2006.

Motionerna

Utskottet har godkänt lagförslaget utifrån regeringens proposition med förslag till ändring av lagen om utkomststöd därför måste lagmotionerna och åtgärdsmotionen förkastas.

Förslag till beslut

Med stöd av det ovan anförda föreslår social- och hälsovårdsutskottet

att lagförslaget godkänns med ändringar (Utskottets ändringsförslag) och

att lagmotionerna LM 44/2003 rd, LM 51/2003 rd, LM 28/2005 rd, LM 89/2005 rd och LM 131/2005 rd samt åtgärdsmotionen AM 12/2004 rd förkastas.

Utskottets ändringsförslag

Lag

om ändring av (*utesl.*) lagen om utkomststöd

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i lagen av den 30 december 1997 om utkomststöd (1412/1997) 7 a § 2 mom. och 7 c § 3 mom., sådana de lyder i lag (/2005) samt
ändras 7 b § 1 punkten och 7 c § 1 mom. 2 punkten, sådana de lyder i sistnämnda lag, som följer:

7 §
(*Utesl.*)

7 b § (*Ny*)

Övriga grundutgifter

Utöver de utgifter som täcks med grunddelen beaktas som övriga grundutgifter i behövlig utsträckning

1) boendeutgifter enligt 6 § i lagen om bostadsbidrag, (*utesl.*)

7 c § (*Ny*)

Kompletterande utkomststöd

Då kompletterande utkomststöd beviljas beaktas i behövlig utsträckning särskilda utgifter, som omfattar

2) andra utgifter på grund av boende än de som avses i (*utesl.*) 7 b §, samt

Ikraftträdandebestämmelsen
(Som i RP)

Helsingfors den 8 december 2005

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Valto Koski /sd
vordf. Eero Akaan-Penttilä /saml
medl. Sirpa Asko-Seljavaara /saml
Anneli Kiljunen /sd
Marjaana Koskinen /sd
Riikka Moilanen-Savolainen /cent
Aila Paloniemi /cent
Leena Rauhala /kd

Juha Rehula /cent
Paula Risikko /saml
Arto Seppälä /sd
Osmo Soininvaara /gröna
Tapani Tölli /cent
Raija Vahasalo /saml
Erkki Virtanen /vänst
Tuula Väättäin /sd.

Sekreterare var

utskottsråd Eila Mäkipää.

RESERVATION

Motivering

Regeringens proposition med förslag till lag om ändring av lagen om utkomststöd, som slopar självrisken 7 procent av boendeutgifterna inom ramen för utkomststödet är, om den nu äntligen genomförs, är värd allt stöd och kommer ytterst lägligt. Den förbättrar utkomsten för dem som har det sämst ställt ekonomiskt och hindrar att det till följd av en lag som stiftats som en politisk kompromiss blir vräkta ur sina egna hem.

Därför är det obegripligt att regeringen föreslår att lagen ska träda i kraft den 1 september 2006. Skälen till att lagen stiftas försvinner ju ingenstans mellan den 1 januari och den 31 augusti 2006. De fattiga som får utkomststöd är fattiga också under den tiden. Regeringen motiverar inte på något sätt att ikraftträdandet senareläggs från årets början. Det kan man förstå eftersom det inte finns några moraliskt acceptabla skäl och att det inte heller duger som skäl att också de pengarna behövs för att sänka de rikas skatter, som den slopade förmögenhetsskatten för de allra rikaste är ett sorgligt exempel på. Det förslaget ser ut att kunna träda i kraft redan i början av året.

I lagens 14 § 4 mom. föreskrivs att utkomststödsärenden ska behandlas utan dröjsmål i

kommunen. Också enligt grundlagen har var och en rätt att få sin sak behandlad på behörigt sätt och utan ogrundat dröjsmål. Det är särskilt viktigt när det gäller utkomststöd som handlar om människors försörjning i sista hand. När lagen om utkomststöd stiftades ansågs det lämpligt med en behandlingstid på högst en vecka. Riksdagens justitieombudsman har varit av samma åsikt.

Dessvärre är en behandlingstid på en vecka inte möjlig i alla kommuner i Finland. Dåliga exempel i det avseendet har bl.a. Åbo och Esbo varit på senare tid, där behandlingstiderna på grund av dataproblem och av andra orsaker dragit mycket längre ut på tiden. De långa kötiderna har resulterat i vräkningar och till och med brist på mat. Problemet hotar att förvärras ytterligare vid årsskiftet när reformen av arbetsmarknadsstödet som riksdagen har under behandling träder i kraft och kommunernas dataproblem tillspetsas ännu mer i övergångsfasen.

Förslaget

Med stöd av det ovan anförda föreslår vi

att lagförslaget i utskottets betänkande godkänns med följande ändringar:

Reservationens ändringsförslag**Lag****om ändring av lagen om utkomststöd**

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i lagen av den 30 december 1997 om utkomststöd (1412/1997) 7 a § 2 mom. och 7 c § 3 mom., sådana de lyder i lag (/2005) samt

ändras 7 b § 1 punkten och 7 c § 1 mom. 2 punkten *samt* 14 § 4 mom., sådana de lyder 7 b § 1 punkten och 7 c § 1 mom. 2 punkten i sistnämnda lag och 14 § 4 mom. i lag 923/2000, som följer:

7—7 c §
(Som i ShUB)

14 § (Ny)

Sökande och beviljande av utkomststöd

—————
Utkomststödsärenden skall i kommunen be-
handlas utan dröjsmål. Utkomststödsärenden

skall avgöras senast inom sju dagar från ansö-
kan om utkomststöd. Om avgörandet kräver yt-
terligare utredningar, får avvikelse från tidsfris-
ten ske.

—————
Denna lag träder i kraft den 1 januari 2006.
(2 och 3 mom. som i ShUB)

Helsingfors den 8 december 2005

Erkki Virtanen /vänst
Marjaana Koskinen /sd

Leena Rauhala /kd
Paula Risikko /saml

Jag omfattar reservationen i fråga om ikraftträdandebestämmelsen.

Osmo Soininvaara /gröna